

3 Verzekeringsmarkt.

3.1 Inleiding

Een mens loopt enorm veel risico. Dat weten we allemaal. Voordat je het weet ben je flink wat zuurverdiend geld kwijt. Je rijdt je eigen scooter in de prak of een deuk in de auto van iemand anders. Die scooter kan ook nog eens gestolen worden.

Als je de reclames van de verzekeringsmaatschappijen mag geloven, kan zo ongeveer alles verzekerd worden. Kwestie van op tijd een klein bedragje te betalen, de premie, en klaar is Kees. Dit hoofdstuk behandelt enkele onderdelen van en over de verzekeringsmarkt. Paragraaf 3.2 laat zien waarom mensen zich verzekeren en wat je allemaal kan verzekeren. Paragraaf 3.3 laat zien dat de verzekeringsmarkt inderdaad een markt is waar de prijs door verschillende factoren bepaald wordt. Paragraaf 3.4 laat zien dat verzekeren ook kan leiden tot ander gedrag van verzekerden en paragraaf 3.5 tenslotte behandelt de sociale verzekeringen die in feite veroorzaakt zijn door marktfalen. En zo is de cirkel van dit werkboekje rond.

3.2 Waarom verzekeren?

Valt wel alles te verzekeren op de verzekeringsmarkt. Op de verzekeringsmarkt zijn consumenten de vragers van verzekeringen. Is de premie de prijs die men wil betalen om het verlies van nog meer geld te voorkomen. En is de verzekeringsmaatschappij de aanbieder, die probeert met winst de consumenten een verzekering te verkopen?

Aan welke voorwaarden moet een verzekering voldoen?
Is er een verzekering tegen zittenblijven in havo 4, of zakken in havo 5?

Opdracht 61.

Stel er is een verzekeringsmaatschappij die heeft ingezien dat het overdoen van 4 havo de nodige kosten met zich mee brengt. De vraag is, is je tegen deze kosten verzekeren mogelijk?

- Welke kosten zouden er allemaal kunnen zijn in geval van een jaartje blijven plakken?
- Hoe hoog zou de premie moeten zijn?
Maak een ruwe schatting en geef je berekening.
- Welke polisvoorwaarden zou de verzekeraar allemaal moeten stellen?
- Is er kans op fraude?
- Hoe groot acht jij de kans dat er een verzekering komt tegen zitten blijven.

Opdracht 62.

Neus voor 5 miljoen verzekerd

LONDEN - Voor goede wijn moet je een goede neus hebben. De Nederlandse maker van Bordeaux-wijn Ilja Gort heeft zo'n neus en liet die onlangs bij Lloyd's voor 5 miljoen euro verzekeren.

Gort, de producent van het wijnmerk La Tulipe, zegt dat hij met zijn hoogontwikkelde reukorgaan miljoenen geuren kan onderscheiden. Dat talent is volgens de Nederlander van essentieel belang om de kwaliteit van zijn wijnen te kunnen garanderen.

Gort is niet de eerste die zijn neus laat verzekeren bij Lloyd's. De Amerikaanse komiek Jimmy Durante, die van zijn buitengewoon grote neus

zijn handelsmerk maakte, ging hem voor.

De Britse verzekeraar verzekerde ook de benen van danser Fred Astaire, de handen van Rolling Stones-gitarist Keith Richards en de smaakpapillen van de Hongaarse chef-kok Egon Ronay.

Bron: AD 18 maart 2008

Zoals je al hebt gezien kunnen we ons tegen van alles en nog wat verzekeren. De een verzekert zijn huis, de ander zijn brommer, weer iemand anders probeert zich alleen in te dekken tegen de schade die zijn rijgedrag veroorzaakt en Ilja verzekert zijn neus.

- Waar probeert Ilja zich tegen te verzekeren?
- Wat en waartegen kunnen mensen zich nog meer verzekeren?
- Waarom zouden mensen zich willen verzekeren?

Opdracht 63.

Bekijk de plaatjes.

Zijn deze twee schades af te dekken met een verzekering?

Verklaar je antwoord.

Als je opdracht 61 gemaakt hebt en nog eens wil stil staan bij vraag c, dan ben je bij de kern van dit deel dat over de verzekeringsmarkt gaat. Waarom bestaan er verzekeringen? Maar vooral ook waarom bestaan er zoveel soorten verzekeringen? En om het helemaal ingewikkeld te maken: waarom zijn er meerdere ondernemingen die allerlei verzekeringen aanbieden tegen verschillende prijzen.

Verzekeringen spelen in op het feit dat mensen niet graag risico lopen. Deze afkeer van risico's noemen we in de economie **risico aversie** (het betekent hetzelfde maar het klinkt wat interessanter).

Opdracht 64.

Iemand gooit een euromunt op. Als de munt met de kop omhoog neerkomt betaalt hij jou € 1.000,=. Maar als de munt met de Europese landen omhoog neerkomt dan moet jij hem € 1.000,= betalen.

Leg uit waarom jij het aanbod *wel* of *niet* aanneemt.

Als je een afkeer hebt van risico's zal je het aanbod niet aannemen. En hoe groter het bedrag is dat je kunt verliezen hoe groter de **risico aversie** zal zijn.

Loop ik risico op de beurs?

3.3 de prijs van een verzekering

Naast risico aversie spelen ook de kosten van een verzekering een rol. Deze kosten hangen weer af van de kans dat een bepaalde gebeurtenis kan plaatsvinden en van de schade die kan ontstaan. De kans dat een huis geheel in de as wordt gelegd is niet groot, maar de schade die ontstaat is enorm. De kans dat iemand brokken maakt met zijn scooter is aanzienlijk groter. De schade die daarbij ontstaat zal gemiddeld lager dan een afgebrand huis zijn maar genoeg om een flinke deuk in iemands budget te slaan.

Door middel van een verzekering deelt men de kosten van een ontstane schade met andere verzekerden. De premies die de verzekerden aan de verzekeraar betalen worden in een pot gestopt en daaruit wordt de uitkering betaald aan de ongelukkige die schade heeft.

Bijvoorbeeld: Als per jaar 1 op de 60 scooterbezitters zijn scooter in de prak rijdt en voor € 3.000 schade lijdt, dan is dit te dekken door iedereen die verzekerd wil zijn €50 aan premie te laten betalen. Op deze manier ben je voor een relatief laag bedrag verzekerd tegen een groot financieel risico.

Opdracht 65.

In een dorp staan 5.000 woonhuizen. De gemiddelde waarde van een huis is € 215.000. Per jaar worden twee huizen door brand verwoest en moeten opnieuw opgebouwd worden tegen de desbetreffende € 215.000 per huis. In het dorp is een verzekeringsmaatschappij actief die elk jaar de verzekeringspremies int en daarmee de nieuwbouwkosten betaalt van de twee huizen die gemiddeld per jaar afbranden.

- a. Bereken de premie die elke huizenbezitter in het dorp moet betalen aan de verzekeringsmaatschappij.
- b. Geef twee redenen die de verzekeringsmaatschappij heeft om een hoger bedrag aan premie te vragen dan het doorberekende bedrag.

De € 215.000 per huis is de gemiddelde waarde van een huis. Er kunnen huizen zijn van € 310.000 en huizen van € 120.000. Iemand met een duurder huis wil natuurlijk ook dat als zijn huis afbrandt hij geld krijgt om zo'n zelfde huis neer te zetten.

- c. Noem twee problemen die de verzekeringsmaatschappij kan krijgen als het bij brand altijd € 215.000 uit zal keren.
- d. Leg uit dat door het verschil in waardes van de huizen het ook voor kan komen dat de premies die verzekerden moeten betalen kunnen verschillen.

Stel nu dat er ergens anders een groter dorp is waar ongeveer 10.000 huizen staan met een gemiddelde waarde van € 215.000 waar het voorkomt dat er per jaar vier huizen door brand verwoest worden.

- e. Waarom is het niet vreemd dat in het dorp met 10.000 woningen er per jaar maar liefst vier huizen in de fik vliegen.
- f. Bereken de premie die elke huizenbezitter in dat dorp moet betalen aan de verzekeringsmaatschappij.

Stel nu dat in het dorp met de 5.000 woningen er geen twee huizen per jaar maar één huis per jaar door brand verwoest wordt.

- g. Bereken de premie die elke huizenbezitter in het dorp dan moet betalen aan de verzekeringsmaatschappij.
- h. Wat bepaalt kennelijk de hoogte van de te betalen premie?

Huizen verschillen in waarde, dit kan onder andere komen doordat ze op een gunstige plek staan in een stad of een dorp, of doordat ze groter zijn dan andere huizen. Het materiaal waarvan de huizen gemaakt kan natuurlijk ook verschillen. Verzekeraars kijken hier naar. Het ene huis brand tot aan de grond af omdat het van hout is. Het andere huis heeft beperkte schade omdat het van baksteen is en omdat er een sprinklerinstallatie in het huis aanwezig is.

Huizen waarbij de kans groot is dat ze helemaal afbranden als de strijkbout te lang op het wasgoed staat noemen verzekeraars *slechte risico's*.

Niet alleen door brand gaan huizen tegen de vlakte. Natuurgeweld draagt ook zijn steentje bij.

Opdracht 66.

Bezie het onderstaande krantenartikel en beantwoord de vragen.

Bliksemschade verzekerd?

De schade veroorzaakt door blikseminslag (zowel direct als indirect) neemt hand over hand toe. Het afgelopen jaar liepen gebouwen en installaties voor ca. 50 miljoen euro aan directe schade op en een veelvoud daarvan aan indirecte schade (door overspanning en inductie). Nederlandse gebouwen zijn slechts in geringe mate tegen bliksem beveiligd, terwijl een afdoende bescherming technisch prima haalbaar is.

Vreemd genoeg geeft de aanwezigheid van een uitwendige bliksemafleider

Bron: www.bliksem.nl

geen korting op de opstalverzekering. Elektrische en elektronische apparatuur vallen onder de

inboedelverzekering. Helaas blijken de kleine lettertjes van die polis vaak te vermelden dat schade door indirecte blikseminslag niet vergoed wordt. Wilt u zeker zijn van uw zaak, raadpleeg dan uw verzekeringsadviseur.

- a. Wat is een opstalverzekering?
- b. Wat wordt er vergoed bij een inboedelverzekering?
- c. Wat wordt bedoeld met: "de kleine lettertjes van de polis"?
- d. Wat is in vrede naam een indirecte blikseminslag?
- e. Waarom zou een uitwendige bliksemafleider kunnen leiden tot een korting op de te betalen premie voor de verzekering.

Opdracht 67.

- a. Leg uit waarom een huis met een rieten dak voor een verzekeraar en slecht risico kan zijn.
- b. Wat zal er met de premie, die de verzekerde moet betalen gebeuren, als de verzekeraar weet dat er sprake is van een slecht risico.

We hebben nu al verschillende verzekeringen gezien, een verzekering voor de scooter, een brandverzekering, een opstalverzekering en een inboedelverzekering. Er zijn veel meer risico's waartegen mensen zich kunnen verzekeren. Het is ook zo dat je bij verschillende verzekeringsmaatschappijen langs kunt gaan om te kijken waar je een bepaalde verzekering wil afsluiten. Deze verzekeringsmaatschappijen willen graag dat je een verzekering bij hen afsluit en maken hier de meest creatieve tv-reclames voor. De titel van dit hoofdstuk is daar een voorbeeld van.

Opdracht 68.

- a. Noem vijf andere verzekeringen die mensen kunnen afsluiten.
- b. Van welke verzekeraar komt de slogan: Even Apeldoorn bellen?
Van welke verzekeraar komt de slogan: Wat er ook gebeurt?
- c. Welke slogan ken je van verzekeraar Interpolis?
- d. Welke slogan ken je van verzekeraar Univé?

Opdracht 69.

Huisdier vaker verzekerd op vakantie

HEERHUGOWAARD (ANP) – Een reisverzekering afsluiten is voor veel vakantiegangers vanzelfsprekend. Ook huisdieren gaan echter steeds vaker verzekerd mee op reis, blijkt uit een onderzoek van TNS NIPO onder ruim 500 respondenten in opdracht van huisdierenverzekeraar Proteq.

Vier op de tien ondervraagde baasjes sluit een reisverzekering af als ze hun dieren meenemen op vakantie. Voor honden wordt het vaakst een verzekering afgesloten. Medische hulp voor dieren is in het buitenland vaak een dure aangelegenheid, zegt de verzekeraar.

Bron:Reformatoisch Dagblad 17 mei 2008

Leg uit welke financiële afwegingen mensen maken en als ze met hun huisdieren op vakantie gaan en het dan nog gaan verzekeren ook.

Stel je heet Jan Klaassen en je wil met je toneelvereniging uit kanovaren.
Maar ja dat weer...

De **kanoronde** heeft een lengte van ongeveer 5 km., duurt ca. 1½ uur en is ideaal te combineren met andere activiteiten op onze locatie. Vooraf verzamelen bij de Kanoboerderij, zodat je spullen kunt achterlaten die je tijdens de tocht toch niet nodig hebt (droge kleding). Hierna volgt de kano-instructie, waarna het sportieve avontuur kan beginnen. De **natuurtocht** voert o.a. door het ongerepte natuurgebied "de Hondenberg", gelegen in de alom bekende Oisterwijkse bossen en vennen. Deze tocht met een lengte van ca. 15 km, neemt ongeveer 4½ uur in beslag en begint en eindigt eveneens bij de Kanoboerderij.

Regenverzekering

Heb je een leuke kanotocht gepland midden in juli: valt de regen met bakken uit de lucht. Regent het op het afgesproken aanvangstijdstip van de kanotocht, dan kun je je hiertegen verzekeren.

Voorwaarden regenverzekering

- De regenverzekering is alleen mogelijk voor het kanovaren en het Reuseltochtje, en moet minimaal 10 dagen vooraf worden afgesloten.
- Bij het instappunt van Kanoboerderij de Reusel wordt ter plaatse op het contractueel overeengekomen aanvangstijdstip gezamenlijk door de contractant en leidinggevende van de Kanoboerderij vastgesteld of het regent. Het maakt daarbij niet uit of het nu een beetje spettert, motregent of stortregent.
- Als gezamenlijk wordt vastgesteld dat 15 minuten later dan het contractueel overeengekomen aanvangstijd van het kanovaren nog steeds regent, dan kan een beroep worden gedaan op de regenverzekering. Degenen die niet gaan kanovaren, krijgen dan de huursom van het kanovaren of Reuseltochtje terug. Indien gebruik wordt gemaakt van een vervangende activiteit, dan wordt de huursom van het kanovaren hiermee verrekend.

Bron: Kanoverhuur Reuselgoed

Jan gelooft zijn ogen niet. Een verzekering tegen slecht weer. Sterker nog hij kan zich zelfs verzekeren tegen het risico dat hij op zijn zuur verdiende vakantiebestemming te weinig uren in het zonnetje kan zitten.

Regenverzekering	Verzekering krachtens welke de verzekeraar een overeengekomen som of een percentage daarvan uitkeert, indien op de in de polis vermelde datum/data op de in de polis genoemde plaats binnen de overeengekomen uren een neerslag wordt gemeten, die het in de polis genoemde aantal mm overschrijdt. Doorgaans moet een overeenkomst van regenverzekering ten minste tien dagen vóór de datum waarop de dekking van kracht moet zijn, worden gesloten. De premie wordt berekend aan de hand van een tarief dat is gebaseerd op neerslagstatistieken. In Nederland wordt de uitkeringsplicht onder de polis afhankelijk gesteld van de regenmetingen van het Koninklijk Nederland Meteorologisch Instituut te De Bilt of speciaal daartoe aangestelde waarnemers.
-------------------------	---

Zonneschijnpolis	Verzekering van een uitkering voor het geval het voor de verzekerde periode overeengekomen aantal uren heldere zonneschijn niet wordt bereikt. Dit aantal uren is gebaseerd op het gemiddelde voor de betreffende periode, zoals dit met behulp van het KNMI te De Bilt over een termijn van veertig jaren is vastgesteld. Het aldaar gemeten aantal uren heldere zonneschijn is beslissend voor de beantwoording van de vraag of de verzekerde recht op uitkering heeft. Is dit het geval, dan wordt het in de polis genoemde bedrag of een deel daarvan overeenkomstig een in de polis opgenomen tabel betaald, zonder dat de vraag aan de orde komt of de verzekerde door de mindere zonneschijn inderdaad schade heeft geleden.
-------------------------	---

Opdracht 70.

- Leg uit waarom een regenverzekering minstens tien dagen voor de verzekerden gebeurtenis afgesloten moet worden.
- Waarom moet het KNMI ingeschakeld worden te bepalen of iemand recht heeft op een uitkering van zijn verzekeraar.
- Waarom zou in geval van de zonneschijnpolis de premie en uitkering afhangen van de maand waarin je hem afsluit.
- Van welke personen of ondernemers mag je verwachten dat ze een regen of zonneschijnverzekering zullen afsluiten.

Opdracht 71.

Ja, ik wil... een bruiloftsverzekering

Door Edwin van der Schoot
AMSTERDAM - Steeds meer landgenoten zijn niet gerust op een goede afloop van hun trouwdag. Verzekeraars, tussenpersonen en feestlocaties melden een flinke toename van de verkoop van annuleringsverzekeringen, die uitkeren bij uitstel, afstel of onderbreking van de bruiloft. Populair is onder andere een dekking tegen overmatige regenval. Voor uitstel van de huwelijksplechtigheid door regen stellen verzekeraars in de regel de eis dat het KNMI een weeralarm moet afgeven, iets wat het meteorologisch instituut in 2007 vijfmaal moest doen. Andere redenen voor uitstel van het huwelijksfeest zijn overlijden, een ongeval of ziekte van

Bron: Telegraaf 16 mei 2008

het bruidspaar, hun familie, de getuigen, de ceremoniemeester of problemen met de trouwlocatie. Ook wanneer er onverhoopt een scheur of vlek in het trouwpak komt, cadeaus beschadigd raken of de band niet komt opdagen, keren verzekeraars uit.

Nicolas van Bekkum van trouwzeker.nl, vergoedt voor een klein extra bedrag zelfs het vrijgezellenfeest. Van Bekkum sloot dit jaar ruim 200 verzekeringen af, in één geval moest hij tot uitkering overgaan.

Volgens Van Bekkum is het niet meer dan logisch dat wanneer je een annuleringsverzekering afsluit voor de huwelijksreis, je dat ook overweegt voor de bruiloft zelf, die vaak een veelvoud kost.

- a. Zoek in het artikel op welke risico's je loopt bij het vieren van je bruiloft.
- b. Maak een inschatting van de kans dat deze gebeurtenis ook plaatsvindt.
- c. Zou jij je hiertegen verzekeren?
Leg uit waarom wel of niet.

Tot nu toe hebben we het steeds over verzekeringen gehad die personen geheel vrijwillig konden afsluiten. Iemand die risico avers is zal sneller een verzekering afsluiten dan iemand die bereid is enig risico te lopen. De kans dat een bepaalde vervelende gebeurtenis plaatsvindt maakt dat iemand een verzekering wil afsluiten maar bepaalt ook de hoogte van de premie die hij moet betalen.

Oververzekering

In de regel zouden we kunnen zeggen dat we ons gaan verzekeren als de kans dat iets gebeurt erg klein is maar de kosten die het met zich mee brengt enorm hoog zijn. Er is een markt voor particuliere verzekeringen. Er zijn vragers naar verzekeringen en aanbieders van verzekeringen. Als er veel aanbod is van een bepaalde verzekering mag je dus verwachten dat de prijs van die verzekering daalt. Als er veel vraag is naar een bepaalde verzekering mag je dus verwachten dat de prijs daarvan zal gaan stijgen. Een bekend middel van aanbieders om de vraag te proberen te vergroten is het maken van reclame. In een vorige opgave hebben we het al over die reclame-uitingen gehad. Door al dat aanbod kan het zelfs gebeuren dat je je teveel verzekert.

Opdracht 72.

We zijn oververzekerd

door Theo Besteman

AMSTERDAM - Consumenten hebben vaak veel te veel verzekeringen. De grootste schadeverzekeraar in ons land, Interpolis, adviseert klanten voortaan in een aantal gevallen geen verzekering af te sluiten en helpt polissen beëindigen. Met die strategie probeert de verzekeraar de moordende concurrentieslag om klanten te winnen. Met gemiddeld tien tot dertien schade-, reis-, levens- en pensioenpolissen geven Nederlanders vaak onnodig veel geld uit aan verzekeraars, constateert Interpolis.

Spaarpot

Mensen met een spaarpot kunnen soms meer risico nemen en verzekeringen opzeggen, zegt directievoorzitter Joop Kanen.

Het concern licht vanaf morgen per

Bron: Telegraaf 27 april 2008

particulier preventief al zijn polissen door. "Waar er risico's zijn verzekeren we die, maar niet dubbel. Soms zijn mensen fors dubbel verzekerd en zijn polissen echt overbodig. Er zijn mensen die als er een kras op hun auto komt die reparatie best zelf kunnen en willen betalen", aldus Kanen. "Tegen sommige risico's hoef je je niet te verzekeren. Met deze strategie reageert het bedrijf ook op de storm aan kritiek op verzekeraars die dure woekerpolissen verkochten die nauwelijks waarde bleken te hebben. Uit eigen onderzoek blijkt Interpolis dat 97 procent van alle consumenten vindt dat verzekeraars alleen maar zoveel mogelijk polissen willen verkopen.

- a. Is iemand die zich te veel verzekert, risico avers of is het een risico nemer.
- b. Leg uit dat iemand *met een spaarpot* meer risico's kan nemen.
- c. Is Interpolis nu zeer klantvriendelijk of is dit een marketing truc? Verklaar je antwoord.

Onderverzekering.

De vorige opdracht ging over het feit dat mensen het gevaar lopen zich te veel of dubbel te verzekeren. Het kan ook zijn dat je je tegen een te laag bedrag hebt verzekerd. Men spreekt dan van het onderverzekerd zijn.

Opdracht 73.

Clubs en scholen vaak onderverzekerd

Scholen en sportverenigingen zijn vaak onderverzekerd. Dat zeggen diverse verzekeringsdeskundigen vrijdag in het AD. Hierdoor lopen zij grote financiële risico's bij letselschade.

Schoolbesturen en verzekeraars zeggen de hoogte van schadeclaims de laatste jaren flink te hebben zien groeien. Dat heeft vooral te maken met de steeds professionelere bescherming van slachtoffers, zegt een woordvoerder van het Verbond van Verzekeraars in de krant. Rechters die de hoogte van een schadebedrag moeten vaststellen, zouden ook meer oog hebben gekregen voor de gevolgen van letsel op lange termijn.

Letselschadejurist Jan de Bruin stelt dat

Bron: De Pers 10 augustus 2007

sport- en schoolbestuurders bepaalde ontwikkelingen in de maatschappij onderschatten. Zo is de overheid teruggetreden op het gebied van sociale zekerheid. Iemand die bijvoorbeeld arbeidsongeschikt raakt, heeft tegenwoordig minder van de overheid te verwachten en kan daarom een hogere schadeclaim indienen, legt hij uit.

Verzekeringsmakelaar en voormalig profhockeyer Ties Kruizen schat dat zeventig procent van de amateursportverenigingen geen aansprakelijkheidsverzekering heeft afgesloten. Inmiddels is er een verzekeraar die een speciaal pakket heeft opgesteld dat verenigingen, bestuurders, vrijwilligers en leden beter moet beschermen.

In dit artikel wordt op twee manieren verteld door welke omstandigheden scholen en clubs onderverzekerd kunnen zijn. Eén daarvan is het feit dat in de loop van de tijd de prijzen stijgen.

- a. Noem een andere reden die in de tekst genoemd wordt waarom scholen en clubs vaak onderverzekerd zijn.
- b. Leg uit waarom het stijgen van de prijzen (inflatie) er de oorzaak van kan zijn dat men onderverzekerd raakt.
- c. Wat is de oplossing die met name verzekeraars zullen aandragen om onderverzekering tegen te gaan. Verklaar je antwoord.

De gevolgen van onderverzekerd zijn komen vooral tot uiting als er schade ontstaan is. Stel je hebt een caravan verzekerd voor € 12.000 terwijl de prijs van diezelfde caravan in de loop van de tijd gestegen is tot € 15.000. Het komt dan voor dat de verzekeraar niet de gehele schade vergoedt als het dak van de caravan waait. Ook al is de schade minder dan het bedrag waarvoor je de caravan verzekerd hebt. (in dit geval € 12.000)

De verzekeraar keert de schade uit in verhouding tot het verzekerde bedrag. In geval van de caravan wordt maar 80% van het schadebedrag vergoed.

De manier waarop de verzekeraar de uitkering vast stelt zie je hier onder.

$$\frac{\text{Verzekerde waarde}}{\text{Werkelijke waarde}} \times \text{schadebedrag} = \text{uitkering}$$

Het waardeverschil van de caravan is gemakkelijk vast te stellen. Je kijkt naar de aanschafwaarde op het moment dat je hem gekocht en verzekerd hebt en daarna naar de prijs wat diezelfde caravan nu kost. Voor een huis is dit moeilijker. Niet alleen huizen zijn hetzelfde en mensen veranderen zo nu en dan eens iets aan een huis. Grotere schuur, dakkapel, garage. In dat geval moet je gaan berekenen wat het opnieuw bouwen van eenzelfde huis kost. Dit is te benaderen via indexcijfers.

Het CBS berekent indexcijfers van bouwkosten in de huizenbouw. Hieronder zie je een reeks indexcijfers gepubliceerd door het CBS. Te zien is dat doordat de lonen van de bouwvakkers zijn gestegen en doordat de bouwmaterialen in prijs zijn gestegen, de bouwkosten in 2007 21,7% hoger liggen dan in het jaar 2000.

	Bouwkosten totaal	Loon component	Materiaal component
jaar	2000 = 100		
2000	100,0	100,0	100,0
2001	104,6	104,1	104,9
2002	107,9	109,1	107,1
2003	109,5	112,2	107,8
2004	111,8	115,8	109,3
2005	113,7	117,2	111,6
2006	117,0	118,2	116,3
2007	121,7	119,7	122,9

© Centraal Bureau voor de Statistiek,
Voorburg/Heerlen 1-7-2008

De nieuwe herbouwwaarde van een huis is dan als volgt te berekenen:

$$\frac{\text{Oorspronkelijke waarde}}{\text{Index van dat jaar}} \times \text{nieuwe index} = \text{nieuwe herbouwwaarde}$$

Opdracht 74.

Jan Zwart heeft in 2002 een huis gekocht ter waarde van € 185.000. In 2007 slaat de vlam in de pan en brand zijn stulpje tot de grond toe af. Gelukkig had Jan een opstalverzekering afgesloten. Minder slim is het feit dat Jan verzuimd heeft de te verzekeren waarde elk jaar te laten verhogen m.b.t. de nieuwbouwkosten.

- Wat is de nieuwe herbouwwaarde van het huis van Jan in 2007?
- Welk bedrag zal de verzekeraar uitkeren bij de herbouw van het huis van Jan?

Opdracht 75.

Veel woningen onderverzekerd tegen brandschade

AMSTERDAM - Veel huiseigenaren zijn onvoldoende verzekerd tegen brandschade. De verplichte opstalverzekering, waaruit schade door brand moet worden vergoed, is in veel gevallen te laag berekend. Dat hebben het Verbond van Verzekeraars en Vereniging Eigen Huis maandag gezegd.

Huiseigenaren zijn zelf verantwoordelijk zijn voor de opstalverzekering. Vaak hebben ze de fors gestegen bouwkosten niet in hun premie meegenomen. 'Het is de verantwoordelijkheid van de eigenaar om de marktwaarde van het huis bij te houden', zei een woordvoerder van het Verbond van Verzekeraars.

In geval van onderverzekering

krijgen de woningbezitters gemiddeld 20 procent van de reparatiekosten niet vergoed, aldus de Vereniging Eigen Huis. Vooral bewoners van appartementen lopen het risico bij brand voor een groot deel van de schade zelf op te moeten opdraaien. Zij krijgen vaak maar de helft van het totale schadebedrag terug.

Volgens het Verbond van Verzekeraars kiezen veel huiseigenaren ervoor hun premie zo laag mogelijk te houden. 'Goedkoop is echter duurkoop', zei de woordvoerder. Het Verbond van Verzekeraars en de Vereniging Eigen Huis raden de bezitters aan hun woning zo snel mogelijk opnieuw te laten taxeren.

Bron: Volkskrant 2 mei 2005

Het bovenstaande artikel over brandschade uit de Volkskrant zegt dat in 2005 gemiddeld 20 procent van de kosten wegens brandschade niet vergoed werd.

- Zullen die mensen voor of na het jaar 2000 hun opstalverzekering afgesloten hebben?
Verklaar je antwoord met behulp van de eerder getoonde CBS statistiek over bouwkosten.

Uit bepaald overwegingen vertellen verzekeraars dat zij wel de totale schade zullen vergoeden als er sprake is van een kleine onderverzekering.

- Leg uit waarom er verzekeraars zijn die dat doen?

Nieuw! Nu ook All Risks dekking

Nooit meer onderverzekerd

10% premiekorting als u ouder dan 55 of jonger dan 31 jaar bent

Opdracht 76.

De onderstaande twee artikelen gaan over de markt voor autoverzekeringen. Lees de artikeltjes goed door en beantwoord de vragen.

Autoverzekeringen

Allsecure, Ditzo, Ineas, verzekezelf, Izio; een kudde nieuwe autoverzekeraars dendert over Nederland. Er is een ware prijsoorlog losgebarsten. De vraag luidt: instappen, of bij je oude aanbieder blijven?

Wat zijn de voordelen?

De prijsoorlog is de portemonnee van de autobezitter erg goed gezind, weet Edmond Hilhorst, oprichter van vergelijkingssite Independer.nl. 'De premies zijn de afgelopen jaren gehalveerd. De prijzen zitten dit jaar alweer 20 procent onder de prijs van het beste aanbod van een jaar geleden.' Het is wel lastig kiezen. Welke verzekeraar de allergeodkoopste is, kan Hilhorst niet zeggen: 'Dat verschilt per geval.'

Waar zit het addertje?

De addertjes bij de nieuwe aanbieders blijken niet giftig. Hilhorst verzekert

Bron: De Pers 1 juni 2008

dat de prijsvechters in dekking meestal niet achterblijven bij hun grote broers. 'Autoverzekeringen lijken veel op elkaar, vooral bij WA-polissen zijn de verschillen klein. Veel nieuwe verzekeraars hebben zelfs een betere dekking, omdat ze beter luisteren naar de wensen van de klant.' Over de service van de prijsvechters is nog niet veel bekend, omdat veel aanbieders net op de markt zijn.

Doen of niet?

Heb je al een tijdje niet naar je verzekering omgekeken? Dan is nu misschien het moment om te wisselen. Hilhorst: 'Het zou zelfs kunnen zijn dat de prijzen nu op een bodemniveau zitten.' Kijk eens goed rond op vergelijkingssites. Veel aanbieders hebben internetkortingen. Kan veel knaken schelen en je schadevrije jaren neem je gewoon mee.

Prijzenslag tussen autoverzekeraars

HILVERSUM - De komst van nieuwe verzekeraars die via internet goedkope polissen voor auto's aanbieden, heeft tot een prijzenslag met de gevestigde namen geleid. Premies daalden het afgelopen jaar met 21 procent.

Dat meldde verzekeringswebsite en prijsvergelijker Independer.nl dinsdag op basis van eigen onderzoek. Waar de grote verzekeraars eens in het jaar hun tarieven aanpassen, stunten de nieuwkomers geregeld met lage prijzen. Dit heeft de concurrentie sterk aangewakkerd.

Bron: 13 mei 2008

Volgens Independer.nl ging in april 2008 de belangstelling van hun eigen bezoekers meer uit naar de internetverzekeraars dan naar de 'grote merken'. Van de prijsvechters kreeg Budget, onderdeel van bankverzekeraar Fortis, de meeste aandacht.

De prijzen van autoverzekeringen schijnen te dalen.

- a. Ligt de oorzaak van de prijsdaling aan de aanbodzijde of aan de vraagzijde van de markt?

Verklaar je antwoord.

- b. Hoe komt de prijs van een autoverzekering tot stand.

Het eerste artikel spreekt van een prijsoorlog en het tweede van een prijzenslag.

- c. Wat wordt bedoeld met een prijsoorlog?

Het tweede artikel spreekt van prijsvechters en van grote merken.

- d. Wie zouden de prijsvechters kunnen zijn en wie de grote merken?

Verklaar je antwoord.

Samenvatting § 3.3

Tegen veel risico's van financieel verlies kunnen mensen (en trouwens ook bedrijven) zich verzekeren. Veel mensen die hetzelfde risico lopen betalen dan een veel kleiner bedrag dan het financiële risico, een premie, aan een verzekeringsmaatschappij, die de daadwerkelijke schade bij een kleine groep verzekeraars uitbetaalt. Het lijkt wel een systeem van solidariteit; iedereen betaalt een klein bedragje voor de schade die enkele van hen oploopt. Naast al die gewone markten die we al kennen is er dus ook een verzekeringsmarkt, waar aanbieders, verzekeraars tegen een prijs, premie genoemd, vragers een verzekering bieden tegen grote financiële risico's die vragers lopen.

Elke verzekering moet aan voorwaarden voldoen. Allereerst moet het gaan op een kans op schade. De schade moet niet vaststaan, de kans moet / mag ook niet een handje geholpen worden. De premie moet daarom ook altijd betaald worden voordat er schade is opgelopen en de kans een handje helpen is fraude. Ten tweede moet de schade in geld kunnen worden uitgedrukt. Je loopt statistisch gezien helaas een grote kans op liefdesverdriet, maar daartegen kun je je niet verzekeren. En tenslotte moet het om een flinke financiële schade gaan. Het risico van het wegwaaien van je pet, of het stelen van je fiets die 15 jaar oud is, valt nog wel zonder verzekering te overleven.

3.4 Verzekeren en calculerend gedrag

Op de verzekeringsmarkt zijn er wat speciale dingetjes aan de hand. Bij de verkoop van bijvoorbeeld tweedehands auto's is er een groot verschil in informatie tussen de koper en de verkoper. De koper weet niet wie de chauffeur is geweest en of er deuken zijn weggepoetst. De verkoper wel. Op de verzekeringsmarkt echter er altijd een groot verschil in informatie tussen de vrager naar verzekeringen en de aanbieder, de verzekeringsmaatschappij. De vragende partij die risico's wil afdekken heeft veel informatie over zichzelf. Als je een verzekering voor je scooter wil afsluiten weet je zelf het beste hoe roekeloos je rijdt. Dit is informatie die de aanbieder van een verzekering ook graag wil hebben. Als jij rustig door de buurt tuft en geen groot risico bent dan zou de verzekeraar bereid zijn jou een lage premie te laten betalen. Ga je echter als een dolle tekeer en rijdt je door ieder rood licht dat je tegenkomt dan zou de verzekeraar met jou een groot risico lopen en vraagt dan ook een hogere premie. Aan de andere kant zie je pas als verzekerde wat je aan je verzekering hebt als er daadwerkelijk iets gebeurd is. Hoelang duurt het voordat je je geld ziet, keren ze de volledige schade uit of valt de schade die ik nu geleden heb weer onder de kleine lettertjes en kan ik fluiten naar mijn euro's. Deze ongelijkheid aan informatie noemt men ook wel **asymmetrische informatie**. De een weet wat de ander niet weet en andersom.

Het laatste geval van ongelijke informatie is betrekkelijk eenvoudig op te lossen. Men kan via regelgeving van verzekeraars eisen dat ze duidelijk maken wat ze wel en niet verzekeren. Op die manier zou je ook als klant kunnen uitzoeken wat voor jou de beste verzekering is. En als er verzekeraars toch 'vreemde' dingen doen dan wordt dit gestraft door de markt. De verzekeraar verliest zijn goede naam en mensen bedenken zich wel twee keer voordat ze zich bij hem gaan verzekeren. En in de verzekeringswereld is opgelopen **reputatieschade** moeilijk te repareren.

Het eerste geval van asymmetrische informatie is veel moeilijker te tackelen. Hoe komt een verzekeraar aan informatie over jou die jij wellicht zelfs niet eens hebt of niet graag prijs geeft? Ben jij een goed of een slecht risico? Hoe ga jij je gedragen als je eenmaal verzekerd bent?

Opdracht 77.

Jan Zonnema heeft pas zijn rijbewijs gehaald en heeft een goedkoop tweedehands auto op de kop weten te tikken. De motorrijtuigenbelasting blijkt mee te vallen, alleen de verzekeringspremie voor beginnend bestuurders blijkt huizenhoog.

- a. Verzin een list voor Jan Zonnema om de kosten van zijn verzekering wat te drukken.

Als Jan in de auto van zijn moeder rijdt is hij een heer in het verkeer. Als hij echter in zijn eigen karretje de weg op gaat is het rijgedrag een stuk risicovoller.

"Toch verzekerd" roept Jan.

- b. Verklaar de Dr. Jekyll en Mr. Hyde act van Jan.

De vragen over het gedrag van iemand die weet dat hij goed verzekerd is en over het feit of hij een goed of slecht risico is zijn de oorzaak van een tweetal situaties: moreel gevaar en averechtse selectie.

Averechtse selectie gaat optreden als er mensen zijn die zich niet kunnen verzekeren omdat ze de premie niet kunnen betalen. Deze situatie gaat ontstaan als juist mensen die weten dat ze bepaalde risico's lopen zich willen verzekeren. De zogenaamde slechte risico's (het huis met het rieten dak). De verzekeraar merkt dit en past de premies aan op de kans op een vervelende gebeurtenis. De premies worden nu zo hoog dat de goede risico's zich niet gaan verzekeren omdat zij een afweging gaan maken tussen de kleine kans op een ongeluk en de premie die ze moeten betalen.

Averechtse selectie kan er op die manier voor zorgen dat sommige verzekeringsmarkten dreigen te verdwijnen. Voor een samenleving kan dit vervelende gevolgen hebben. Stel je voor dat alle gezonde mensen zich niet meer verzekeren tegen ziektekosten omdat de premie zo hoog is dat deze niet opweegt tegen dat ene flesje hoestdrank dat ze af en toe moeten afnemen. Dan zijn de mensen die wat vaker ziek zijn daar de dupe van omdat of de verzekering verdwijnt of niet te betalen is.

Opdracht 78.

Een oplossing om averechtse selectie te ontwijken is verschillende risico's verschillende premies te laten betalen (risicoselectie).

- a. Noem twee problemen die verzekeraars kunnen tegenkomen als ze dit willen invoeren.
- b. Geef een andere oplossing om averechtse selectie tegen te gaan.

Een oplossing om averechtse selectie tegen te gaan is van overheidswege te beslissen dat iedereen verplicht verzekerd moet zijn. Men noemt dit ook wel **verplichte solidariteit**. Verplichte solidariteit is aantrekkelijk voor de slechte risico's, een deel van hun slechte risico's wordt nu afgewenteld op de goede risico's. Mensen die oud of ziek zijn worden gesteund door de jonge en gezonde mensen die premies betalen maar minder aanspraak hoeven maken op een uitkering.

Ook bij de sociale verzekeringen zoals de AOW, de WW en de AKW speelt verplichte solidariteit een belangrijke rol. Verderop in dit hoofdstuk gaan we hier verder op in.

Naast risicoselectie en verplichte solidariteit is het instellen van een eigen risico ook een middel om averechtse selectie tegen te gaan. De verzekeraar stelt zijn klanten in staat te kiezen voor een laag eigen risico met een hoge premie of een hoger eigen risico met een lagere premie. De kans is dan groot dat de goede risico's dan wel voor een hoger eigen risico, en dus een lagere premie kiezen maar ook dat ze zich verzekeren. De verzekeraar is op deze manier dus in staat om de risico's over een grotere groep te spreiden.

Opdracht 79.

Leg uit dat de verzekeraar door middel van het eigen risico ook meer informatie krijgt over zijn klanten.

Opdracht 80.

Klink pakt onverzekerden aan

DEN HAAG (ANP) – Minister Klink (Volksgezondheid) gaat mensen die geen ziektekostenverzekering hebben afgesloten aansporen om zich alsnog te verzekeren.

Onverzekerden komen boetes boven het hoofd te hangen als ze geen zorgverzekering afsluiten.

De ministerraad spreekt vrijdag over voorstellen van Klink om het aantal onverzekerden terug te dringen. De minister wil af van de boete die deze mensen moeten betalen nadat ze zich alsnog hebben verzekerd. Dit kan onverzekerden er nu van weerhouden toch een verzekering af te sluiten.

Het afsluiten van een ziektekostenverzekering is verplicht. Klink beloofde de Tweede Kamer vorig jaar al om mensen zonder verzekering actief te gaan opsporen. Dat kan door bestanden van verzekerden en van mensen die onder de verzekeringsplicht

Bron: Reformatorisch Dagblad 28-02-2008

vallen met elkaar te vergelijken. Deze mensen wordt eerst nog eens op deze plicht gewezen. Als dit niet helpt kunnen ze een boete krijgen. Biedt dit geen soelaas, dan kan hen een verzekering worden opgelegd.

Volgens de meest recente cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek waren er in mei 2006 240.000 Nederlanders zonder een zorgverzekering. Tot september vorig jaar sloten bijna 10.000 mensen alsnog een verzekering af.

Minister Klink (Volksgezondheid) gaat mensen die geen ziektekostenverzekering hebben afgesloten aansporen om zich alsnog te verzekeren.

- Leg uit waarom men in Nederland wil dat mensen verplicht voor ziektekosten zijn verzekerd.
- Waarom is het juist de overheid die achter mensen aangaat om zich te laten verzekeren.

Veel mensen (mei 2006 waren dat er 240.000) hebben zich niet verzekerd.

- Geef drie redenen waarom er mensen zijn die zich niet hebben verzekerd.

Het instellen van een eigen risico werkt niet alleen tegen het probleem van averechtse selectie. Ook het probleem van **moreel gevaar** wordt ermee tegen gegaan. Met moreel gevaar bedoelt men het gedrag dat mensen tentoon spreiden als ze weten dat ze tegen een bepaald risico verzekerd zijn. Dat sommige mensen op hun vakantie bestemming wat nonchalanter omgaan met hun dure camera omdat deze toch tegen diefstal verzekerd is.

De verzekeraars zijn natuurlijk ook niet gek en proberen dit probleem te tackelen door bijvoorbeeld een eigen risico of door mensen die meer brokken maken een hogere prijs te laten betalen (prijsdiscriminatie). Als je weet dat de eerste 500 euro van de veroorzaakte schade voor je eigen rekening zijn of dat je te betalen premie heel veel hoger gaat worden kijk je misschien beter uit bij oversteken.

Opdracht 81.

Lees het onderstaande artikel over reisverzekeringen.

Reisverzekering kan tot 100 euro goedkoper

Door gebrek aan informatie en kennis betalen mensen vaak tientallen euro's te veel voor hun doorlopende reisverzekering. Dat blijkt uit een vergelijkingsonderzoek van Verzekeringssite en AD Geld & Recht. De prijzen verschillen zoveel doordat elke reispolis een combinatie van verzekeringen is, zegt Erik Hordijk, directeur van Verzekeringssite.

'Uiteenlopende zaken als bagagediefstal, medische kosten en annulering vallen er onder.' Bij de ene verzekeraar kan men zich per onderdeel verzekeren, wat de premie goedkoper maakt, bij de andere niet. In dat geval zijn de kosten relatief hoog.

Veel kosten worden al gedekt

Verzekeringssite adviseert mensen niet klakkeloos een reisverzekering af te sluiten. 'Risico's als medische kosten en automobilistenhulp worden vaak al door andere polissen gedekt. Een

Bron: AD 20 mei 2008

uitgebreide reisverzekering is lang niet altijd nodig.' Het onderzoek kan een enorme besparing betekenen voor vakantieminnend Nederland. 7,4 miljoen mensen hebben een doorlopende reisverzekering, blijkt uit cijfers van de Europeesche, de grootste reisverzekeraar van Nederland.

Standaardgezin kan € 81 besparen

Uit het vergelijkingsonderzoek blijkt dat een standaardgezin met twee kinderen bij Proteq slechts €49 per jaar betaalt, terwijl bij concurrent Turien & Co €81 meer moet worden neergelegd. Beide polissen kennen een eigen risico van €50 en hebben Europese dekking. Een alleenstaande is bij Delta Lloyd €63 kwijt (werelddekking, eigen risico €70), maar bij Columbus Direct €140. Bij stellen zonder kinderen is Columbus Direct met €178 zelfs €102 euro duurder dan concurrent Delta Lloyd.

- Is hier sprake van asymmetrische informatie? Verklaar je antwoord.
- Leg uit dat hier sprake is van oververzekering.

Opdracht 82.

Lees het artikel over de rokerspolis.

Nieuwe polis belooft rokers voor sneller doodgaan

Voor het eerst belooft een verzekeraar ongezond gedrag. Paerel Leven uit Lelystad biedt sinds gisteren een speciale rokerspolis aan, die kettingrokers een hogere lijfrente belooft. Dit omdat zij korter leven dan niet-rokers.

Wie de polis wil afsluiten moet wel schriftelijk verklaren de laatste vijf jaar dagelijks tenminste 10 sigaretten of 6 sigaren te hebben gerookt. In ruil geeft Paerel rokers tot 16 procent meer rendement over hun lijfrente.

De polis lijkt een gat in de markt. 'Het loopt storm bij ons', meldde een woordvoerder van het in Lelystads gevestigde Paerel gistermiddag.

Marketingstunt

Volgens Rob van der Laar, adjunct-hoofdredacteur van het onafhankelijke vakblad Assurantie Magazine, moet de rokerspolis vooral gezien worden als een marketingstunt. Wie kende tot gisteren Paerel Leven? 'Voor verzekeraars is het interessant om bepaalde doelgroepen te bereiken en rokers zijn een aardige groep om naar je toe te trekken. Eenderde van de Nederlandse bevolking rookt.'

Ook het Verbond van Verzekeraars zegt dat dergelijke polissen voor een belangrijk deel uit marketingoverwegingen in de markt worden gezet. 'Opmerkelijk is wel dat de Paerel zich op rokers richt', meent Jan-Willem Wits. 'De meeste verzekeraars willen zich juist profileren als gezonde en bewuste bedrijven.'

Bron: AD 3 maart 2008

Dat gezond leven de heersende trend is, blijkt ook uit andere onlangs geïntroduceerde verzekeringen. Zo lanceerde Univé vorig jaar de Sonja Bakker-polis, terwijl Agis met een zorgverzekering voor niet-rokers kwam.

Polis niet onlogisch

Toch lijkt de door Paerel met de Stichting Rokersbelangen ontwikkelde rokerspolis niet onlogisch. Voor hun overlijdensrisicoverzekering betalen rokers al langere tijd een hogere premie omdat zij meer kans hebben op vroegtijdig te overlijden. De rokerspolis is de andere kant van deze medaille: eerder overlijden werkt hier in het voordeel van de verzekeraar.

Het Verbond van Verzekeraars verwacht niet dat er de komende tijd nog veel van dit soort nieuwe polissen volgen. Grote verzekeraars bevestigen dit desgevraagd. 'Momenteel zijn de belangrijke factoren vooral roken, niet-roken en gezond leven', aldus de woordvoerder van Nationale Nederlanden.

EU verbiedt onderscheid man/vrouw

Bovendien moeten verzekeraars ook rekening houden met Europese wetgeving. Zo verbood de EU in 2004 dat maatschappijen vanaf december 2007 nog langer onderscheid tussen mannen en vrouwen maken. Dat betekende bijvoorbeeld dat vrouwen geen lagere premie meer kunnen krijgen op basis van het feit dat zij minder ongelukken veroorzaken.

Een lijfrenteverzekering bestaat uit twee fasen.

In de opbouwfase stopt u jaarlijks premie in een aangepaste spaarverzekering. Met de premies, die u van uw belastbaar inkomen kunt aftrekken, bouwt u een pensioenkapitaal op.

De tweede fase betreft de uitkering van het opgebouwde kapitaal, bijvoorbeeld op uw zestigste verjaardag. Het kapitaal moet u gebruiken voor een maandelijks uitkering die een vooraf bepaald aantal jaren loopt. Over de periodieke lijfrente-uitkeringen betaalt u inkomstenbelasting in box 1. (www.zibb.nl)

- a. Een lijfrentepolis wordt door veel mensen gezien als *Nabestaandenzorg*. Verklaar deze zienswijze.
- b. Zijn rokers volgens Paerel goede of slechte risico's? Verklaar je antwoord.
- c. Is stoppen met roken door een verzekerde bij Paerel een vorm van moreel gevaar? Verklaar je antwoord.

Een poging van verzekeraars om verzekerden die meer brokken maken dan anderen meer te laten betalen dan de goede risico's is de bonus/malus regeling. Bonus betekent dat mensen die weinig schade maken een korting krijgen op hun premie. Malus betekent dat mensen die schade veroorzaken meer moeten gaan betalen of de korting weer moeten inleveren. De onderstaande opdracht laat zien hoe de bonus malus ladder werkt.

Opdracht 83.

Om de premie voor de autoverzekering vast te stellen, gebruiken autoverzekeraars een systeem dat officieel de "bonus/malus-ladder" heet, maar dat in de volksmond veelal "no claim-korting" wordt genoemd.

Dit systeem gaat uit van een basispremie waarop je, afhankelijk van het aantal jaren dat je schadevrij hebt gereden, een korting ("bonus") krijgt die kan oplopen tot zo'n 75% (bij sommige verzekeraars zelf 80%).

Hoe werkt de no claim-korting?

Onderstaande (fictieve) tabel illustreert, hoe het bonus/malus-systeem werkt. Er is een "ladder" met 20 "treden". Laten we eens aannemen dat je je thans op trede 12 bevindt. In de tabel kun je dan aflezen dat je een korting van 65% op de eerder genoemde basispremie krijgt.

Indien je in een verzekeringsjaar geen schade claimt bij de verzekeraar, dan stijgt je een trede op de ladder. In ons voorbeeld zou je je volgend jaar dus op trede 13 bevinden, en de korting zou daardoor volgend jaar toenemen tot 70%, zoals je weer in de tabel kunt aflezen.

Claim je echter wel schade, dan zak je een of meer treden op de ladder, afhankelijk van het aantal schades dat je claimt, maar ongeacht de hoogte van de claims!

Indien je tijdens het verzekeringsjaar een enkele schade claimt, dan zak je naar trede 7, en jouw korting bedraagt volgend jaar nog maar 40%.

Bonus/malus-ladder

Trede	Korting	Trede na 0 claims	Trede na 1 claim	Trede na 2 claims	Trede na 3 of meer claims
20	80,0%	20	15	8	1
19	80,0%	20	14	7	1
18	75,0%	19	13	6	1
17	75,0%	18	12	5	1
16	75,0%	17	11	4	1
15	72,5%	16	10	4	1
14	72,5%	15	9	3	1
13	70,0%	14	8	3	1
12	65,0%	13	7	2	1
11	62,5%	12	6	2	1
10	60,0%	11	5	1	1
9	55,0%	10	4	1	1
8	50,0%	9	3	1	1
7	40,0%	8	2	1	1
6	30,0%	7	1	1	1
5	20,0%	6	1	1	1
4	10,0%	5	1	1	1
3	0,0%	4	1	1	1
2	10,0%	3	1	1	1
1	20,0% toeslag toeslag	2	1	1	1

Claim je twee schades, dan zak je naar trede 2, hetgeen betekent dat je volgend jaar een toeslag ("malus") van 10% op de basispremie gaat betalen, en claim je drie of meer schades, dan zak je naar trede 1 en ga je zelfs een toeslag van 20% betalen... Kenmerkend voor dit soort bonus/malus-ladders (en nogmaals, de tabel in het voorbeeld is fictief, maar vormt wel een goede illustratie van het onderliggende principe!) is dat de stijging heel langzaam gaat (je kunt slechts een trede per jaar stijgen, en je kunt niet hoger komen dan trede 20), terwijl de daling juist heel snel kan gaan, zeker als je in een jaar meerdere schades claimt!

- Leg uit waarom verzekeraars denken dat mensen minder risicovol gaan rijden als ze op deze manier verzekerd zijn.
- Leg uit waarom sommige verzekeraars bereid zijn om iemand die pas zijn verzekering afsluit al in trede 6 van de ladder te zetten.
- Leg uit wanneer het in dit systeem onaantrekkelijk is om bij een (kleine) schade gelijk te claimen.

4. Sociale zekerheid

4.1 Collectieve – of sociale verzekeringen

Tot nu toe hebben we het over verzekeringen gehad waarbij de verzekerde zelf kan bepalen of hij zich zou willen verzekeren en kan kiezen bij welke verzekeraar. Deze verzekeringen worden afgesloten bij verzekeringsmaatschappijen die behoren tot de **particuliere sector**. Het zijn bedrijven die als elk andere onderneming erop uit zijn winst te maken, ook om te kunnen overleven. We noemen die verzekeringen daarom **particuliere verzekeringen**.

Naast particuliere verzekeringen bestaan er ook **collectieve verzekeringen**. In de wet is dan geregeld dat mensen zich tegen bepaalde risico's, die iedereen in zijn positie loopt, moeten verzekeren.

Opdracht 84.

De overheid heeft bij wet verplicht dat alle bezitters van scooters en auto's zich tegen schade aan derden (WA = wettelijk aansprakelijkheid) moeten verzekeren. Toch is dit geen collectieve, maar een particuliere verzekering.

a. Waarom?

De overheid heeft dit per wet geregeld, omdat ze vindt dat er sprake is van marktfalen.

b. Waarom heeft de overheid auto- en scooterbezitters verplicht zich WA te laten verzekeren?

c. Zou je ook voor deze verplichting bij motorjachten zijn?

Zorgverzekeraars Nederland

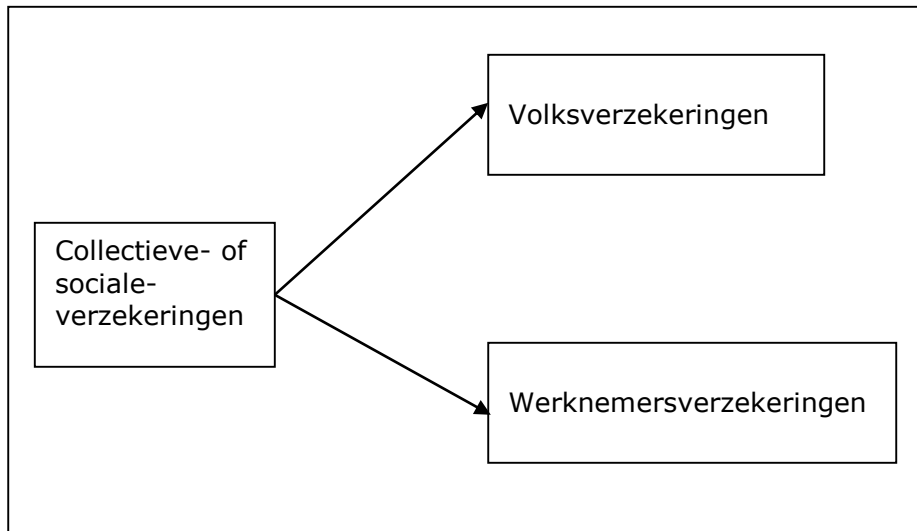
Opdracht 85.

In tegenstelling tot bijvoorbeeld de USA zijn alle inwoners van Nederland wettelijk verplicht zich tegen ziektekosten te verzekeren. En verzekeringsmaatschappijen verplicht een behoorlijk basispakket aan te bieden aan iedereen.

a. Noem twee redenen waarom de overheid iedereen verplicht zich tegen ziektekosten te verzekeren.

b. Noem een reden waarom de overheid verzekeraars verplicht iedereen als klant te accepteren.

Het overgrote deel van de Nederlandse sociale zekerheid bestaat uit de sociale verzekeringen. Het zijn verzekeringen als elke andere verzekering, alleen per wet verplicht. Ze zijn op hun beurt weer te verdelen in volksverzekeringen en werknemersverzekeringen. Bij volksverzekeringen gaat het om een aantal risico's die iedereen loopt, bij werknemersverzekeringen gaat het om risico's die werknemers lopen.

Volksverzekeringen

Allereerst zijn er risico's die iedere inwoner van Nederland tijdens zijn leven loopt, waarvan we vinden dat we daar allemaal een verzekering tegen moeten afsluiten.

We lopen allemaal het risico 65 jaar (straks 67 jaar) te worden en niet meer actief een inkomen te kunnen verwerven. Iedere inwoner van Nederland (nu nog onder de 65) met een zeker inkomen stort verplicht een premie in een pot waaruit alle inwoners van Nederland die de leeftijd van 65 jaar bereiken, dik of dun, rijk of arm, slim of dom, maandelijks eenzelfde bedrag op hun rekening krijgen gestort. (volledige uitkering als er 40 jaar in Nederland is gewoond, anders een deel ervan) Dit is de AOW en dat is in de algemene ouderdomswet (AOW) sinds 1957 geregeld.

Dan lopen we allemaal het risico in een verzorgingstehuis te komen, of van andere extra dure gezondheidsvoorzieningen gebruik te moeten maken, of erg veel en dure medicijnen te moeten gebruiken. Wederom betalen alle inwoners van Nederland met een zeker inkomen daarvoor premie. Dat is geregeld in de algemene wet bijzondere ziektekosten (AWBZ) Gelukkig veel minder mensen blijken het risico te lopen geen inkomen meer te hebben omdat bijvoorbeeld hun ouders of partner, van wie ze financieel afhankelijk zijn, overlijden. Dat is geregeld in de algemene nabestaandenwet (ANW).

Alle inwoners in Nederland met een zeker inkomen moeten aan de belastingdienst inkomensheffing betalen. Het grootste deel van de eerste twee schijven bij box 1 (zie verderop in de cursus) bestaat uit premies voor de bovenstaande volksverzekeringen (ongeveer een derde van de eerste 30.000 euro aan inkomen)

Alle mensen in Nederland lopen ook het risico kosten te moeten maken voor hun kinderen. Daarom is bij de Algemene Kinderbijslagwet (AKW) geregeld, dat elk kind in Nederland kinderbijslag krijgt. Die kinderbijslag wordt echter niet meer met te betalen premies gefinancierd, maar uit de belasting. Daarom is het eigenlijk ook geen verzekering meer. (zie sociale voorzieningen)

Werknemersverzekeringen.

Alle werknemers lopen bepaalde risico's waarvoor verplicht verzekerd moet worden. Het belangrijkste risico is verlies van loon als werknemers door wat dan ook arbeidsongeschikt worden. De hoogte van de premie hangt af van het verdiende loon, want het risico is nu juist dat dat verdiende loon er niet meer is. De uitkering staat dan ook in verhouding tot het verdiende loon. Dit is in de WIA (Wet op inkomen en arbeid, voorheen WAO, wet op de arbeidsongeschiktheid) geregeld.

Let op: natuurlijk kunnen ook zelfstandigen bijvoorbeeld arbeidsongeschikt raken. Maar die zijn dan wel niet via de WIA verzekerd. Ze betalen er ook niet verplicht een premie voor.

Een ander risico dat alle werknemers lopen is dat ze tegen hun wil ontslagen kunnen worden, en dus geen loon meer ontvangen. Dat is in de werkloosheidswet (WW) geregeld. In 2009 betalen de werkgevers de premie voor deze werknemersverzekeringen.

Werknemers betalen wel (naast premie aan de ziektekostenverzekeraar, zie hierboven) voor de verplichte ziektekostenverzekering, geregeld in de ZW. Want ziek worden en geen loon meer ontvangen is ook een werknemersrisico.

Samenvattend vallen 3 verschillen te noteren tussen volksverzekeringen (VV) en werknemersverzekeringen (WV)

1. Bij VV betalen alle inwoners van Nederland vanaf een zeker inkomen premie. Bij WV niet.
2. De hoogte van de uitkering bij VV is voor iedereen in principe een gelijk bedrag. De uitkering bij een WV hangt af van het verdiende loon (tot een bepaald niveau)
3. Alle inwoners van Nederland hebben recht op een uitkering van de VV. Alleen werknemers hebben recht op een uitkering van de WV.

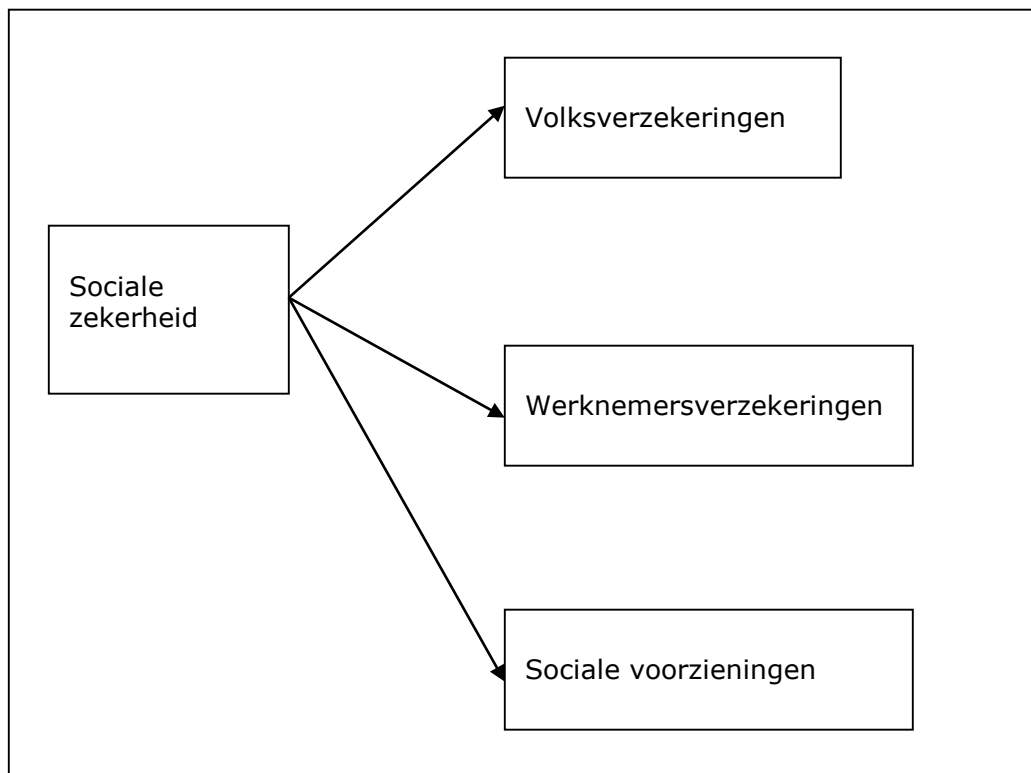
4.2 collectieve sector en de sociale zekerheid

De collectieve of sociale verzekeringen vormen samen het overgrote deel van de Nederlandse sociale zekerheid. De uitkeringen worden met verplicht betaalde premies betaald. Er wordt dus geen belastinggeld aan uitgegeven.

Sociale voorzieningen

Maar waar komt een uitkering vandaan voor volwassen mensen in Nederland die op geen enkele andere manier aan een sociaal minimuminkomen komen? Die kunnen dan beroep doen op de bijstand. En dat is in de Wet Werk en Bijstand (**WWB**) geregeld. De bijstand wordt wel met geld uit de schatkist, dus uit de algemene, vooral belastingmiddelen gefinancierd. De bijstand is daarom geen sociale verzekering, maar een sociale voorziening. Er worden immers geen premies voor betaald. De bijstand valt onder de minister van sociale zaken en werkgelegenheid.

Omdat ook de kinderbijslag met belastinggeld wordt betaald, heeft de AKW ook het karakter van een sociale voorziening gekregen.

Opdracht 86.

'Verplichte stage bijstandtrekker'

CDA-fractievoorzitter Pieter van Geel wil dat langdurig werklozen in de bijstand verplicht een werkstage volgen. Doen ze dat niet dan moeten ze worden gekort op hun uitkering. Hij zei dat in het Radio 1 Journaal.

Werkplicht

Het plan van de CDA-fractievoorzitter lijkt als twee druppels water op het 'werkplicht'-voorstel van Atzo Nicolaï (VVD). "Het is heel mooi dat het CDA met ons plan instemt", reageert Nicolaï op het plan dat ervoor moet zorgen dat uitkeringsgerechtigden zicht krijgen op een terugkeer op de arbeidsmarkt.

Werkgevers kunnen daarbij helpen

Door bijstandstrekkers de kans te bieden zich te bewijzen, aldus Van Geel.

Niet vrijblijvend

Het aanbod van de stage is overigens niet vrijblijvend, benadrukt de politicus. Nu moeten alleen nog mensen die onder de nieuwe bijstandsregeling vallen aangeboden werk accepteren. Hij denkt verder aan een afgebakende periode van bijvoorbeeld zes maanden om te voorkomen dat bedrijven blijvend goedkope arbeidskrachten op de loonlijst zetten. Volgens de CDA-voorman kan de stage worden uitgevoerd met behoud van uitkering.

Bron: Spits 10 april 2008

- Leg uit waarom men de W.W.B. ook wel het vangnet van de sociale zekerheid in Nederland noemt.
- Waarom zou Van Geel willen dat mensen die langdurig in de bijstand zitten op werkstage gaan als ze er in inkomen nauwelijks op vooruit zullen gaan?

Van Van Geel mogen deze stages maar zes maanden duren.

- Leg uit dat hij dit doet om de nu werkende mensen te beschermen.
- Waarom krijgen mensen die weliswaar geen inkomen hebben, maar wel vermogen in de vorm van een auto of eigen huis, geen bijstand?
- Zoek uit waar een aanvraag kan worden gedaan voor een bijstandsuitkering, en hoe hoog de uitkering is.
- Schat het aantal mensen dat in Nederland een bijstandsuitkering ontvangt en zoek dat op.

In alle discussie over de sociale zekerheid van Nederland is het nogal belangrijk dat er een duidelijk onderscheid tussen de sociale verzekeringen en de inkomsten en uitgaven van de Staat, de schatkist, wordt gemaakt. En dat hier niet alles op een hoop gegooid mag worden. Dat is weliswaar erg verleidelijk en in het vervolg wordt ook duidelijk waarom velen dat doen. Steeds meer lopen deze onderdelen door elkaar heen. En per 2009 is ook de op Prinsjesdag gepresenteerde begroting volgens Europese afspraken gepresenteerd, waarin een deel van de sociale verzekeringen zijn opgenomen. Goede kans dat je het in het economielokaal op je school op een poster zelf kunt waarnemen.

4.3 Kleine parade der sociale verzekeringen

De **Werkloosheids Wet (WW)**.

Opdracht 87.

Werklozen moeten alle banen aannemen

Academicus verplicht tot bollenpellen

Laura van Baars

Wie vanaf vandaag werkloos wordt en niet binnen een jaar geschikt werk vindt, moet met alle beschikbare banen genoeg nemen.

Werklozen krijgen voortaan nog een jaar de tijd om passend werk te vinden. Slagen ze daar niet in, dan moeten ze ook banen beneden hun niveau accepteren. Een academicus die bollenpeller wordt, zal er in inkomen overigens niet op achteruit gaan. Via een compensatieregeling zorgt de overheid ervoor dat werk op alle niveaus altijd meer oplevert dan WW, die gerelateerd wordt aan het laatstverdiende loon.

(...)

Uitgangspunt is dat de ongeveer 100 duizend werklozen die langer dan een jaar WW krijgen, worden ingezet om zoveel mogelijk vacatures te vervullen. Het begrip passende arbeid krijgt in deze regeling een veel ruimere invulling. Opleidingsniveau is niet meer zo van belang. Nu gelijk loon door de compensatie is gegarandeerd,

Bron: Trouw 7 juli 2008

is een argument om een 'lagere' baan te weigeren de WW'er uit handen geslagen. Zo kunnen werknemers makkelijker worden ingezet op plekken waar de grootste tekorten zijn.

(...)

Met de nieuwe regeling loopt Donner vooruit op een wetsvoorstel dat in het najaar naar de Tweede Kamer wordt gestuurd. Hierin wordt behalve de inkomenscompensatie ook voorgesteld om WW'ers per 1 januari te verplichten werkaanbod te accepteren. Het kabinet beraadt zich nog op de termijn die werklozen krijgen om passend werk te vinden.

(...)

De aanpak van WW'ers past in een tendens om werklozen zo snel mogelijk naar nieuw werk te begeleiden. Ook bijstandsgerechtigden komen in veel gemeenten via Work First-projecten direct terecht in de plantsoendienst of fabrieksarbeid. Bij werkweigering wordt de uitkering gekort.

De WW is een collectieve verzekering.

- Is de WW een volksverzekering of een werknemersverzekering? Waarom?
- Tegen welk risico wordt hier verzekerd?
- Waarom zou minister Donner langdurig werklozen weer zo snel mogelijk aan het werk willen hebben?
- Waarom moeten werknemers in de WW verplicht solliciteren?
- Wat wordt bedoeld met 'passende' arbeid?

Opdracht 88.

- Waarom zijn er weinig particuliere verzekeraars waarbij een werkloosheidsverzekering kan worden afgesloten?
- Waarom krijgt een werknemer die zijn werk(gever) beu is, en zich laat ontslaan, geen WW-uitkering?
- Becommentarieer de stelling: 'We moeten met zijn allen de uitkeringen van die (luie) werklozen betalen'.

Opdracht 89.

Donner staat tijdelijke WW toe

Den Haag, 24 nov. Bedrijven die een omzetterugval hebben van ten minste 30 procent door de kredietcrisis, kunnen bij minister Piet Hein Donner (Sociale Zaken, CDA) aankloppen voor steun uit de WW-fondsen.

Al naar gelang de grootte van de teruggelopen productie kan een deel van het personeel tijdelijk een WW-uitkering krijgen. Deze periode kan

NRC next 24 november 2008

maximaal een half jaar duren.

De minister heeft vandaag bekend gemaakt zo de regeling voor werktijdverkorting open te stellen. Hij wil voorkomen dat bedrijven door een plotselinge ingezakte omzet „overhaaste beslissingen” nemen en werknemers ontslaan, terwijl straks de vraag weer aantrekt en het personeel weer hard nodig is.

Waarom heeft minister Donner, de Minister van Sociale zaken, een tijdelijke WW toegestaan?

Algemene Ouderdomswet (AOW)

De AOW wordt gefinancierd volgens het **omslagstelsel** (zie Pecunia). Dat wil zeggen dat alle actieven die een inkomensheffing moeten betalen, premies voor de AOW moeten betalen, die direct worden doorgesluisd naar de mensen boven de 65 jaar. De uit te keren AOW-uitkeringenpot wordt dus omgeslagen over de actieve betalers. Net als na een avondje uit de rekening wordt omgeslagen over alle stappers.

Opdracht 90.

- Behoort de AOW tot de volksverzekeringen of de werknemersverzekeringen?
- Wie betalen de premies voor de AOW-uitkeringen aan mensen boven de 65 jaar?
- Leg uit dat bij de manier waarop de WAO wordt gefinancierd er sprake is van 'verplichte solidariteit'.
- Leg uit welke problemen door de toenemende vergrijzing ontstaan als de AOW via het omslagstelsel wordt gefinancierd.

Opdracht 91.

Ook kabinet akkoord met plan hogere AOW-leeftijd

Bart Dirks en Yvonne Doorduyn

DEN HAAG - Het kabinet heeft ingestemd met het plan van minister Piet Hein Donner en staatssecretaris Jetta Klijnsma (Sociale Zaken) om de AOW-leeftijd te verhogen van 65 naar 67 jaar. Dat bleek vrijdag na afloop van de wekelijkse ministerraad.

Donner en Klijnsma geven aan het einde van de vrijdagmiddag een persconferentie over de verhoging van de pensioenleeftijd. De coalitiepartijen CDA, PvdA en ChristenUnie in de Tweede Kamer bereikten donderdag al een akkoord na dagenlang overleg met de bewindspersonen over de toekomst van de AOW.

Volkscrant 16 oktober 2009

De plannen

De pensioenleeftijd stijgt in twee stappen: in 2020 naar 66 jaar en in 2025 in een keer naar 67 jaar.

Wie in 2020 zijn 65ste verjaardag viert en kan aantonen dat hij de laatste vijftien jaar aan één stuk door heeft gewerkt, kan nog steeds op 65 met pensioen. Het aantal daarvoor benodigde dienstjaren loopt daarna elk jaar met één jaar op, tot uiteindelijk 42 gewerkte jaren in 2047. Oftewel: wie in dat jaar 65 wordt en 42 jaar heeft gewerkt, kan nog altijd op zijn 65ste met pensioen.

- a. Leg uit dat een verhoging van de AOW-leeftijd van 65 naar 67 het probleem bij vraag 90 c. verlicht.

Al een paar jaar geleden is politiek afgesproken dat de actieven geen hoger percentage van hun inkomen aan AOW-premie moeten betalen (17,9 % over ongeveer de eerste 30.000 belastbaar inkomen) De rest van het benodigde geld komt sindsdien uit de staatskas/ schatkist/ de algemene middelen. Dit wordt de fiscalisering (fiscus = belastingontvanger) van de AOW genoemd. Met de toenemende vergrijzing stijgt dus het bedrag uit de staatskas, dat nodig is voor de AOW. De uitgaven uit de schatkist worden binnenkort op zo'n 4 miljard euro geschat.

- b. Leg uit dat de door de verhoging van de AOW-leeftijd van 65 naar 67 jaar op die 4 miljard kan worden bezuinigd.

Mensen boven de 65 jaar betalen geen AOW-premie. Het is immers een verzekering en als je het risico loopt, krijg je de uitkering en hoef je geen premie te betalen. Dat is logisch. Als je brommer gestolen wordt, betaalt de verzekering de schade en vraagt je geen premie meer.

- c. Leg uit dat het door de toenemende fiscalisering van de AOW logisch wordt dat mensen boven de 65/67 in toenemende mate nu wel meer belasting gaan betalen om de AOW te financieren.

Is een verhoging van de AOW-leeftijd dan nog wel nodig? Want als alle bejaarden ook AOW-premie in de vorm van belasting gaan betalen, verdwijnen de 4 miljard bezuinigingen als sneeuw voor de zon.

Naam (afkorting)	Volledige naam	Voor wie:	Betaling:	opmerkingen
Volksverzekeringen				
A.O.W.	Alg. Ouderdoms Wet	iedereen	premie (van loon of uitkering)	Voor iedereen die 65 jaar of ouder is.
A.N.W.	Alg. Nabestaanden Wet	iedereen	premie (van loon of uitkering)	Als in een gezin de kostwinnaar wegvalt, kan dat gezin een ANW-uitkering krijgen.
A.W.B.Z	Alg. Wet Bijz. Ziektekosten	iedereen	premie (van loon of uitkering)	Bij bijzondere ziektekosten, bijv bij blijvende invaliditeit na een ongeluk, alle aanpassingen aan je huis, auto etc.
A.K.W.	Alg. Kinderbijslag Wet	Iedereen met 1 of meer kinderen.	Van de belastingen	Extra geld voor onderhoud van kinderen
Zorg-verzekering		Iedereen	premie (zelf betalen)	Er zijn twee verzekeringen: de Basiszorgverzekering en de Aanvullende zorgverzekering
Werknemersverzekeringen				
W.W.	Werkloosheid wet	werknemers	Premie (van loon)	Hoogte is een percentage van je oudeloon krijg je als je ontslagen bent zonder schuld. Tijdsduur is afhankelijk van hoelang je gewerkt hebt.
W.I.A.	Wet Inkomen naar Arbeid	werknemers	Premie (van loon)	Eerste 2 jaar betaalt de werkgever loon door Daarna volgt de strenge keuring, 80% of meer afkeuring of gedeeltelijk in W.I.A. en gedeeltelijk in bijstand. (vroeger W.A.O).
Sociale Voorzieningen				
W.W.B.	Wet Werk en Bijstand	Iedereen (16-65) die niet in zijn kosten van levensonderhoud kan voorzien,	Van de belastingen	Na de W.W. kom je in de bijstand terecht als je nog geen nieuw werk hebt gevonden.

5. Contextopgaven

Opdracht 92.

Restauratie afgebrand VOC-schip onmogelijk

ROSMALEN -

De door brand verwoeste replica van het VOC-schip Prins Willem wordt niet gerestaureerd. Het casco van het schip is dermate aangetast dat restauratie onmogelijk is. Dat meldde eigenaar Libéma donderdag.

Het schip, dat lag afgemeerd bij Museumhaven Willemsoord in Den Helder en daar een grote publiekstrekker was, brandde eind juli af door een technische oorzaak. De brand ontstond vermoedelijk in de koelinstallatie van het vaartuig.

Het enige alternatief is nieuwbouw,

maar dat is geen reële optie, zei een woordvoerder van Libéma in een toelichting. Dat zou rond de 20 miljoen euro kosten. De verzekering keerde 'een fractie' van dat bedrag uit, aldus de woordvoerder. De verzekerde waarde was gebaseerd op restauratie en niet op nieuwbouw.

Bron: ANP 22 oktober 2009

- Waarom wordt de replica van het VOC-schip niet opnieuw gebouwd?
- Waarom was de eigenaar van het schip niet volledig verzekerd? Gebruik bij je antwoord het begrip 'risico-aversie'.

6. Antwoorden en hints.

61. a. Schoolgeld; Jaar minder looninkomen.
b. Eigen berekening.
c. Gezond leven, regelmatig werken.
d. Bij weinig inzet...
e. Klein. Schade is in eigen hand.
62. a. Arbeidsongeschiktheid.
b. Brand, diefstal, schade.
c. Als er iets gebeurt kan het schadebedrag erg hoog zijn.
63. Autobedrijf: Is een bedrijfsrisico, is te doen.
Autocoureur: Kans op schade is inherent aan de sport.
64. Eigen mening.
65. a. 86 euro per jaar.
b. Winst, administratiekosten.
c. Hoogte uitkering t.o.v. schade.
d. Duurder huis herbouwen betekent meer premie.
e. De kans op schade is even groot.
f. Ook 86 euro.
g. $215.000 / 5.000 = 43$ euro, dus 2x zo weinig.
h. De kans op schade.
66. a. Verzekering van het gebouw.
b. Tafels, stoelen, behang, gordijnen etc.
c. Uitzondering van bepaalde gebeurtenissen.
d. Stapspanning, magnetisch veld.
e. De kans op schade wordt minder.
67. a. De kans op een grote schade is groter.
b. Dan gaat de premie omhoog.
68. a. Brand, autoschade, WA, ziektekosten.
b. Achmea.
c. FBTO.
d. Glashelder.
e. Daar plukt u de vruchten van.
69. a. Wat zijn de kosten en wat is het beest mij waard.
b. Wat kost een nieuw huisdier en hoe gehecht ben ik aan de oude.
70. a. De kans dat er iets gebeurt wordt een zekerheid.
b. KNMI is gespecialiseerd en onafhankelijk.
c. De ene maand heeft men meer zon dan de andere (vgl. juli en december)
d. Mensen die iets organiseren in de buitenlucht.
71. a. Getuige verliest de ring, bruidstaart mislukt, gom vindt verstand.
b. Eigen inschatting.
c. Eigen mening.

72. a. Risico avers.
b. Een deel van de kosten kan hij zelf dekken.
c. Eigen mening.
73. a. Het zou te duur kunnen zijn.
b. Prijsstijging betekent dat de kosten van de schade stijgen.
c. De verzekeringspolis tegen het licht houden.
74. a. 208.660,80
b. 164.022,18
75. a. Er voor, want vanaf het jaar 2000 zijn de kosten met 20% gestegen.
b. Reputatieschade.
76. a. Meer aanbieders van autoverzekeringen.
b. Via de markt en de kans op schade.
c. Concurrentie via lagere prijzen.
d. Prijsvechters zijn de nieuwe toetreders.
77. a. De verzekering via een van zijn ouders laten afsluiten.
b. Jan denkt dat hij toch niet voor de kosten opdraait.
78. a. Kosten van controle.
b. Onderzoek instellen en streng controleren.
79. Laag eigen risico is slecht risico is.
80. a. Uit solidariteit met de mensen met lage inkomens.
b. Zij lopen kans anders de kosten te moeten betalen. Monopolie op geweld.
c. Geldgebrek, onwil of simpelweg vergeten.
81. a. Verzekerde weet niet precies wat er wel en niet verzekerd is.
b. Je verzekerd bepaalde risico's meerdere keren.
82. a. Uitkering na overlijden.
b. Voor ziektekostenverzekeraar slecht, voor een pensioenverzekeraar goed.
c. Ja, je verhoogt je eigen risico om langer te leven.
83. a. Ze voelen het in hun eigen portemonnee.
b. Om op die manier klanten te trekken.
c. Premieverhoging t.o.v. schade-uitkering.
84. a. Omdat deze verzekering voor een particuliere verzekeraar wel interessant is.
b. Omdat een eventuele schade die kan ontstaan erg groot is, dat kan je alleen opbrengen als je het risico spreidt over meerdere personen.
c. Kans op ongelukken is wat kleiner en is dan onder te brengen onder WA.
85. a. Om de mensen tegen zichzelf te beschermen, om de hoge kosten te delen tussen de hoge en de lage inkomens.
b. Omdat anders de mensen met een hoog risico zich niet meer kunnen verzekeren.

86. a. Bijstand is laatste uitkering waar iemand beroep op kan doen.
b. Werkervaring op doen, regelmaat.
c. Een gesubsidieerde stagiair zal goedkoper zijn.
d. Deze mensen kunnen nog leven van hun spaargeld.
e. ...
f. ...
87. a. Het is een werknemersverzekering
b. Inkomensderving door werkloosheid.
c. Hoe langer iemand werkloos is hoe kleiner de kans dat hij weer aan het werk komt.
d. Kans op werk wordt groter, maatschappelijke onrust.
e. Werk aannemen waar hij niet voor opgeleid is maar wel kan doen.
88. a. Invloed op de schade, massaontslagen.
b. Hij moet buiten zijn schuld werkloos worden.
Het wordt anders een betaalde vakantie.
c. Is iemand vrijwillig werkloos?
89. Omdat hij verwacht dat deze werkloosheid van korte duur is.
En omdat als er veel mensen werkloos worden de vraag in de economie terugloopt en er dan nog meer mensen werkloos worden.
90. a. Volksverzekering.
b. Alle mensen die loonbelasting betalen.
c. De mensen met een hoog inkomen zouden zelf kunnen gaan sparen en zich niet hoeven te verzekeren.
d. Er zullen minder mensen zijn die de premies betalen en meer mensen die een uitkering mogen ontvangen.
91. a. Minder mensen met een uitkering en meer mensen die blijven betalen.
b. Er komen meer premies binnen...
c. In plaats van premies betalen ze nu belasting.
92. a. Dat kost te veel geld, er moeten nieuwe sponsors en of subsidie loskomen.
b. Een volledige verzekering zou een te hoge premie betekenen.
De verzekerde weegt dan de kosten tegen de kans op schade en besluit dan al of niet te verzekeren. De verzekerde was in dit geval niet risico-avers genoeg.